

Analysis of the performance of Sajad Hojaji, the representative of Miyaneh in the Parliament, based on the discussions held in the Parliament

MohammadAli Madadi¹ , Masoumeh QaraDaghi^{2*} , Manochehr Samadvand³ ,
Nazly EskandariNezhad⁴

1. History Department, Shab.C., Islamic Azad University, Shabestar, Iran. Email: 1520426402@iau.ir

2. History Department, Shab.C., Islamic Azad University, Shabestar, Iran. (Corresponding author), Email: masomeh.gharadaghi@iau.ac.ir

3. Education Department, Ta.C., Islamic Azad University, Tabriz, Iran. Email: ma.samadivand@iau.ac.ir

4. History Department, Shab.C., Islamic Azad University, Shabestar, Iran. Email: nazlieskandarinezhad@iau.ac.ir

Article Info	Abstract
Article type: Research Article	This research aims to examine the activities of Seyed Sajad Hajaji, a representative from the early terms of the Islamic Consultative Assembly after the revolution. Employing a descriptive-analytical approach, the study utilizes historical documents, official parliamentary archives, published reports, and library data to present a picture of his position and performance in the legislative and oversight arenas. The research findings indicate that Seyed Sajad Hajaji played a role in several key areas during his tenure as a representative. He participated in the law-making process and was actively involved in major national discussions, emphasizing cultural and social approaches consistent with the conditions of the early years after the revolution. He followed up on issues related to his constituency, striving for effective communication between public demands and the legislative structure. He also participated in committee activities and parliamentary speeches that reflected the cultural, social, and sometimes developmental concerns of that period. This study demonstrates that the role of representatives in the post-revolutionary years was significant in shaping the nascent legislative and oversight structures. Examining the performance of individuals like Seyed Sajad Hajaji can shed more light on a part of the parliamentary history of the Islamic Republic. The outcome of this research is a documented analysis of his activities, position, and impact within the parliamentary processes, and it can pave the way for broader studies in the field of parliamentary history and the examination of representatives' roles during the critical formative periods of the country's legislative system.
Articl history:	
Received:	
2025-10-20	
Accepted:	
2026-03-19	
Published online:	
Keywords: Sajad Hojaji, Islamic Consultative Assembly, City of Miyaneh, Parliamentary Debates, Performance	

Cite this article: Madadi, MohammadAli; QaraDaghi, Masoumeh; Samadvand, Manochehr; EskandariNezhad, Nazly (2026). Analysis of the performance of Sajad Hojaji, the representative of Miyaneh in the Parliament, based on the discussions held in the Parliament. *The Journal of Islamic History and Civilisation*, 3(7), 199-220.

<https://doi.org/10.71871/jhcin.2025.1212908>

© The Author(s).

<https://doi.org/10.71871/jhcin.2025.1212908>

Publisher: Islamic Azad University
Science and Research Branch

Introduction and Methodology

Eminent representatives from this city have been influential as representatives in the National Consultative Assemblies before the revolution and in the Islamic Consultative Assemblies after the revolution. Miyaneh is among the cities that have sent representatives to the parliament since the fifth term of the National Consultative Assembly. After the Islamic Revolution, the representatives of this city also made efforts to consolidate the Islamic Republic system and contribute to the approval of political, economic, and cultural bills in the parliament. It is noteworthy that the election of turbaned representatives from Miyaneh after the revolution indicates that anti-Pahlavi activities existed in the city before the victory of the revolution, even dating back to the 1960s, and letters were even exchanged between them and Imam Khomeini. After the revolution, they also played active roles in the first to third terms of the Islamic Consultative Assemblies, submitting requests to the parliament for the improvement of Miyaneh's economic, social, and cultural conditions and securing budgets for the city of Miyaneh. The purpose of this research is to identify the political elites of Miyaneh city in the legislative assemblies, and it has been attempted to examine the social class composition of Iranian society with the legislative body and to understand the transformations that have occurred in the social, political, and economic conditions. The class composition of the Islamic Consultative Assembly and the social origin of the representatives, and the discussion of which social groups have managed the affairs of the government in this legislative power, are among the objectives of this research. After the Islamic Revolution, individuals with prominent social and political positions, the clergy class, and individuals working in revolutionary institutions have a greater chance of becoming representatives in the Islamic Consultative Assembly compared to other classes. As the age of candidate representatives increases, their chance of success in representing the Islamic Consultative Assembly increases. After the Islamic Revolution, the role of clerical and turbaned representatives in the parliament was more significant, and the representatives of Miyaneh were also clergy, such as Mr. Seyyed Sajad Hojaji, Mousa Salimi, and Ali Panahandeh. The necessity of this research stems from the lack of documented studies on the performance of provincial representatives in the field of parliamentary studies. Most studies focus on the macro-performance of the parliament or on famous political figures. However, the records of provincial representatives have been less examined, and much of their information is still undocumented, oral, or scattered. The present research addresses this gap.

Conclusion

In Iran, the parliament has always been an important institution capable of influencing the country's domestic and foreign policy. The role of Iran's legislative assemblies can be evaluated in two periods: before and after the Islamic Revolution. Although the early terms of the parliament in Iran were under pressure from both the internal government and major foreign powers, Iranian MPs made some important and influential decisions in the sphere of foreign relations over these years. After the referendum on April 1, 1979, and the majority of people's approval for the establishment of the Islamic Republic, the next step was to form an assembly composed of revolutionary elites to draft the constitution. The text of the constitution approved in 1979 still referred to the parliament as the 'National Consultative Assembly.' During the constitutional review in 1989, its name was changed to the 'Islamic Consultative Assembly.' In the new constitution, the Islamic Consultative Assembly, which was to be formed by representatives of the people from all over Iran through direct and secret voting, was considered the manifestation of the people's power and sovereignty. The political and social composition of the representatives of the Islamic

Consultative Assembly is an influencing factor on their decision-making and performance. If the political alignment of the parliament is in sync with the government, the supervisory performance of the representatives decreases, and if the political composition of the parliament and the government differs, the supervisory performance of the representatives increases in various dimensions such as the number of questions, impeachments, and investigations.

The performance of representatives is a product of the political system's structure, and age, gender, occupational background, education, field of study, and constituency influence their performance in parliament. Older representatives play a more prominent role. The personality and ethical characteristics of representatives play an important role in their performance. Representatives with a steadfast, religious, and ethical personality consider the interests of the people of their city and country. After the victory of the Islamic Revolution, the representatives of the Islamic Consultative Assembly engaged in activities in the area of domestic policy and supporting the Islamic Revolution. The representatives from Miyaneh after the revolution were clergy, turbaned, and older, and considering their social and occupational base, they were influential in the Islamic Consultative Assemblies. According to the detailed records of parliamentary debates after the revolution, it is clear that these representatives, through their speeches in parliament, played a role in strengthening and stabilizing the Islamic Republic system and supporting Imam Khomeini in approving bills in the Islamic Consultative Assemblies.

The statements of Mr. Seyyed Sajad Hojaji in the first term of the Islamic Consultative Assembly highlighted Miyaneh's problems and its rich potential in terms of abundant mines, a cement factory, natural rock salt, or gypsum, and other essential daily necessities. He stated that if a factory were established there, it would not only prevent the migration of workers to Tehran and other centers but also significantly contribute to the country's economy, supplying a substantial portion of the nation's needs. The essential needs of this city and its dependencies require side roads, especially between Miyaneh and an important district called Kaghaz Konan. Unfortunately, in winter, due to the lack of roads and communication, people cannot reach the city, and most patients suffer greatly on the way. In terms of agriculture and animal husbandry, the region is fertile, especially with the Qizil Uzan River and two other rivers. If a dam were built, it could be said that a small 'Land of Gilan' would be created in that region. Due to this potential, a sugar factory was to be established, but it was prevented because one of the prominent landlords and princes of the previous regime, who was also a landlord in Miyaneh, did not allow it.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

عملکرد نماینده شهر میانه سجاد حجی در مجلس با تکیه بر مذاکرات مجلس

محمدعلی مددی^۱، معصومه قره‌داغی^{۲*}، منوچهر صمدی‌وند^۳، نازلی اسکندری‌نژاد^۴

۱. گروه تاریخ، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران. پست الکترونیک: 1520426402@iaui.ac.ir

۲. گروه تاریخ، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران. (نویسنده مسئول)، پست الکترونیک: masomeh.gharadaghi@iaui.ac.ir

۳. گروه معارف، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. پست الکترونیک: ma.samadivand@iaui.ac.ir

۴. گروه تاریخ، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران. پست الکترونیک: nazlieskandarinezhad@iaui.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۲۸

تاریخ انتشار:

کلید واژه‌ها:

سجاد حجی،

مجلس شورای اسلامی،

شهر میانه،

مذاکرات مجلس

این پژوهش با هدف بررسی فعالیت‌های سید سجاد حجی، از نمایندگان ادوار نخستین مجلس شورای اسلامی پس از انقلاب، انجام شده است. پژوهش با رویکرد توصیفی-تحلیلی و با استفاده از اسناد تاریخی، آرشیوهای رسمی مجلس، گزارش‌های منتشرشده و داده‌های کتابخانه‌ای تلاش می‌کند تصویری از جایگاه و عملکرد وی در عرصه تقنینی و نظارتی ارائه دهد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که سید سجاد حجی در دوره نمایندگی خود، در چند محور اصلی ایفای نقش کرده است. مشارکت در فرآیند قانون‌گذاری و حضور فعال در مباحث کلان کشور، با تأکید بر رویکردهای فرهنگی و اجتماعی متناسب با شرایط سال‌های ابتدایی پس از انقلاب. پیگیری مسائل حوزه انتخابیه و تلاش برای ارتباط مؤثر میان مطالبات مردمی و ساختار تقنینی. مشارکت در فعالیت‌های کمیسیونی و نطق‌های پارلمانی که بازتاب‌دهنده دغدغه‌های فرهنگی، اجتماعی و گاه عمرانی آن دوره بوده است. این مطالعه نشان می‌دهد که نقش نمایندگان در سال‌های پس از انقلاب در شکل‌دهی به ساختارهای نوپای تقنینی و نظارتی، اهمیت قابل‌توجهی داشته و بررسی عملکرد افرادی مانند سید سجاد حجی می‌تواند بخشی از تاریخ پارلمانی جمهوری اسلامی را روشن‌تر سازد. حاصل پژوهش، تحلیلی مستند از فعالیت‌ها، جایگاه و اثرگذاری او در فرآیندهای مجلس است و می‌تواند زمینه‌ساز مطالعات گسترده‌تر در حوزه تاریخ مجلس و بررسی نقش نمایندگان در دوره‌های حساس شکل‌گیری نظام تقنینی کشور باشد.

استناد: مددی، محمدعلی؛ قره‌داغی، معصومه؛ صمدی‌وند، منوچهر؛ اسکندری‌نژاد، نازلی (۱۴۰۵). عملکرد نماینده شهر میانه سجاد حجی در مجلس با تکیه بر مذاکرات مجلس. تحقیقات تاریخ ایران دوره اسلامی، ۳(۷)، ۱۹۹-۲۲۰.

<https://doi.org/10.71871/jhcin.2025.1212908>

© نویسندگان.

<https://doi.org/10.71871/jhcin.2025.1212908>

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

مقدمه

نمایندگان نام‌آوری در این شهر به عنوان نماینده در مجالس شورای ملی قبل از انقلاب و پس از انقلاب در مجالس شورای اسلامی تأثیرگذار بوده‌اند. میانه جزو شهرهایی است که از دوره پنجم مجلس شورای ملی نماینده به مجلس فرستاده‌اند. پس از انقلاب اسلامی نیز نمایندگان این شهر تلاش‌هایی در جهت تثبیت نظام جمهوری اسلامی و کمک به تصویب لوایح سیاسی و اقتصادی و فرهنگی در مجلس کرده‌اند. قابل توجه است که انتخاب نمایندگان معمم پس از انقلاب از شهر میانه نشان می‌دهد که قبل از پیروزی انقلاب نیز از دهه ۱۳۴۲ فعالیت‌های ضدپهلوی در شهر داشته و حتی نامه‌هایی بین آنها و امام‌خیمینی ردوبدل شده است. پس از انقلاب نیز در مجالس شورای اسلامی اول تا سوم نقش‌های فعالی انجام داده و تقاضاهایی از مجلس برای بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی میانه از مجلس داشته و بودجه‌هایی برای شهر میانه نموده‌اند. هدف از این تحقیق شناسایی نخبگان سیاسی شهر میانه در مجالس قانونگذاری است و تلاش شده است تا ترکیب طبقات جامعه ایران با هیئت قانونگذاری بررسی شود و این که چه تحولاتی در اوضاع اجتماعی، سیاسی و اقتصادی رخ داده است. ترکیب طبقات مجلس شورای اسلامی و منشأ اجتماعی نمایندگان و بحث این که چه گروه‌های اجتماعی در این قوه قانونگذاری اداره امور حکومت را داشته‌اند از اهداف این پژوهش می‌باشد. پس از انقلاب اسلامی رجال دارای موقعیت اجتماعی و سیاسی برجسته و طبقه روحانیت و افراد شاغل در نهادهای انقلابی نسبت به دیگر طبقات شانس بیشتری برای نمایندگی مجلس شورای اسلامی پیدا می‌کنند. با افزایش سن داوطلبان نمایندگی شانس موفقیت بیشتر برای نمایندگی مجلس شورای اسلامی دارند. پس از انقلاب اسلامی نقش نمایندگان روحانی و معمم در مجلس بیشتر بود و نمایندگان میانه هم روحانی بودند که می‌توان به آقای حججی و موسی سلیمی و علی پناهنده اشاره نمود. ضرورت این پژوهش در کمبود پژوهش‌های مستند درباره عملکرد نمایندگان شهرستانی در حوزه مطالعات مجالس است. بیشتر پژوهش‌ها بر عملکرد کلان مجلس یا بر شخصیت‌های سیاسی مشهور متمرکز است. اما کارنامه نمایندگان شهرستان‌ها کمتر بررسی شده و بسیاری از اطلاعات آن هنوز غیرمستند، شفاهی یا پراکنده است. تحقیق حاضر به این خلأ پاسخ می‌دهد.

پیشینه پژوهش

می‌توان گفت در زمینه اقدامات و عملکرد نمایندگان مجلس شهر میانه تحقیق یا پژوهشی صورت نگرفته است و می‌توان گفت این پژوهش می‌تواند به روشن شدن عملکرد سجاد حججی نماینده مجلس میانه کمک کند. هرچند که تحقیقات زیادی به صورت کلی در مورد انتخابات نمایندگان مجلس و قانونگذاری انجام شده است که در زیر معرفی می‌شوند.

زهره شجیعی (۱۳۴۴)، در کتاب نمایندگان مجلس شورای ملی در بیست و یک دوره قانون‌گذاری، مطالعه از نظر جامعه‌شناسی، سیاسی شناختی از زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مؤثر در بروز نهضت مشروطیت به دست داده است. شجیعی از نخستین بانوانی است که در بخش جامعه‌شناسی در مؤسسه مطالعات و تحقیقات تاریخی دانشگاه تهران به کار پرداخت. در جلد سوم کتابش نظارت قانونگذاران بر عملکرد هیئت وزیران سلطنت خاندان پهلوی است. همین نویسنده در اثر دیگری تحت عنوان نخبگان سیاسی ایران از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی پژوهشی جامعه‌شناسانه از اسناد و منابع موجود در چهار جلد اثر به ترکیب نخبگان سیاسی ایران از منظر جامعه‌شناسی گروه‌ها، خانواده‌ها و اقشار پرداخته که توانسته‌اند به درون قدرت سیاسی ایران

نفوذ کرده و صاحب منصب سیاسی شوند. به کم‌وکیف حکمرانی و دولتمردان و سیر حکومت و وزارت پرداخته است. به مباحث و وقایع رویدادهای هر مجلس پرداخته است. می‌تواند در این رساله مورد توجه باشد.

یونس مرواریدی (۱۳۷۷) در کتاب سه جلدی از مشروطه تا جمهوری نگاهی به ادوار مجالس قانون‌گذاری در دوران مشروطیت به رویدادهای بیست‌وچهار دوره قانونگذاری مجلس شورای ملی در دوران مشروطیت می‌پردازد. در جلد اول به مجالس دوره اول تا پایان مجلس پنجم می‌پردازد. در جلد دوم به دوره ششم تا پایان دوره دوازدهم می‌پردازد. ذیل هر یک از دوره‌های قانون‌گذاری اطلاعات گوناگونی به دست می‌دهد. اسامی نمایندگان، مراسم افتتاح، ترکیب هیئت مدیره، وقایع مهم اتفاق افتاده در طول دوره، قوانین مهم تصویب شده، منشأ اجتماعی نمایندگان، کابینه‌های تشکیل شده در هر دوره و روزشمار تاریخی هر دوره از جمله مطالب این کتاب است.

عبدالرحیم اباذری (۱۳۸۱) در کتاب انقلاب اسلامی در شهرستان میانه به فراز و فرود تحولات سیاسی انقلاب اسلامی در شهرستان میانه می‌پردازد. میانه یکی از مهم‌ترین شهرهای آذربایجان است که عالمان و فقهای بزرگی از آن برخاسته‌اند و منشأ آثار خیری در کشور شده‌اند. انقلاب اسلامی نیز در این شهر پیوند تنگاتنگی با این قشر فرهنگی پیدا کرده است. مردم میانه علی‌رغم داشتن گرایش‌های سیاسی متفاوت، با آگاهی و شعور سیاسی لازم در تمامی مراحل نهضت امام‌خمینی از آرمان‌های متعالی آن پیروی کرده، در به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی فداکارانه کوشیدند. از این اثر می‌توان در زمینه اقدامات نمایندگان مجلس پس از انقلاب اسلامی استفاده نمود.

محمد صادق ناییبی (۱۳۸۴) در اثر میانه، پیرامون جغرافیا، تاریخ، آثار باستانی، اطلاعات آبادی‌ها، مردم‌شناسی، مشاهیر، اقتصاد، آموزش، فرهنگ و ادب شهرستان میانه ذیل نه فصل اطلاعاتی درباره شهرستان میانه فراهم آمده است. این نویسنده به پیشینه این شهر و نقش مردمان میانه در انقلاب اختصاص دارد. اطلاعاتی درباره ورزش، سینما، مساجد و تکایا، کتابخانه، موزه و دین و مذهب و فلکور میانه اختصاص یافته است.

محمدصادق ناییبی (۱۳۹۵) در کتاب تاریخ و جغرافیای میانه اطلاعات چهارصد آبادی میانه شامل موقعیت، فاصله، ارتفاع، جمعیت، وجه تسمیه، رودها، کوه‌ها، دره‌ها را بازگو می‌کند.

ناییبی (۱۳۹۷) در اثر دیگری به نام دانشنامه آبادی‌های میانه علاوه بر هفتاد صفحه مونوگرافی شهرستان میانه و سی صفحه ایندکس‌های پژوهشی، دارای بیش از چهارصد صفحه اطلاعات برای بیش از چهارصد آبادی میانه می‌باشد.

سیروس برادران شکوهی در مقاله اعزام نمایندگان دوره اول تبریز به مجلس شورای ملی با یک مقدمه شروع انقلاب مشروطه و ادامه آن تا انتخابات نمایندگان دوره اول مجلس شورای ملی را در تبریز توضیح می‌دهد. باقر عاقلی در مقاله‌ای تحت عنوان تاریخچه مجلس شورای ملی به تشکیل مجلس شورای ملی در ایران، نتیجه تلاش پنجاه ساله‌ای بود که با صدور فرمان آن توسط مظفرالدین‌شاه عینیت یافت و پس از تهیه نظامنامه، انتخابات دوره اول مجلس برگزار و مجلس متشکل از طبقات شاهزادگان، اعیان و اشراف، علما و طلاب علوم دینی، تجار، اصناف و ملاکین و فلاحین شکل گرفت، مقاله حاضر، ضمن پرداخت به چگونگی انتخابات، اقدامات اساسی مجلس اول را به همراه مسائلی که باعث افزایش اختلاف با شاه و دولت و در نهایت به توپ بستن مجلس گردید را مورد بررسی قرار می‌دهد. حبیب بابایی در مقاله شکایات روستاییان آذربایجان به مجلس بیست و یکم شورای ملی (۱۳۴۶-۱۳۴۲ ه.ش) می‌نویسد: با شکل‌گیری نهاد مجلس، فرهنگ عریضه‌نویسی در ایران، مجرای تازه‌ای برای پی‌گیری شکایات و رسیدن به خواسته‌های خویش

یافت. به نحوی که از نخستین روزهای شروع به کار مجلس، کمیسیون ویژه‌ای تحت عنوان «کمیسیون عرایض» پا به عرصه وجود نهاد. اسناد عرایضی که از مجلس شورای ملی تاکنون محفوظ مانده، کمک بسیاری به درک تاریخ اجتماعی دوره معاصر می‌نماید. با توجه به این تحقیقات که بعضی به صورت کلی به نمایندگان مجلس و بعضی از پژوهش‌ها به اوضاع جغرافیایی شهر میانه پرداخته‌اند در زمینه عملکرد نمایندگان مجلس میانه از جمله سید سجاد حججی کاری صورت نگرفته است و این پژوهش می‌تواند به روشن شدن اقدامات نمایندگان شهرستان میانه کمک نماید.

زندگینامه سید سجاد حججی

در بین همشهریان خود به میرسجاد معروف است در سال ۱۳۰۷ در میانه متولد شد. ایشان فرزند حجت‌الاسلام میرحسین حججی می‌باشد که عالمی شناخته شده بود. پدر بزرگ سید سجاد حججی به نام آقا میرنقی، خراسانی‌الاصل بود و همراه با پدر خود به میانه و روستای گوندوغدو آمده بودند. میرسجاد حججی دوران تحصیلات مدرسه‌ای را در میانه گذراند و در هفده سالگی وارد حوزه علمیه میانه شد که در آن زمان دارای اساتید عالم و عامل بود. تحصیلات حوزوی را در قم از محضر اساتیدی مانند آیات عظام مرعشی، حجت، بروجردی و... تلمذ نمود و پس از فوت پدر جهت اقامه نماز و امور شرعی به زادگاه خود بازگشت. سید سجاد حججی به لحاظ نقش انکارناپذیر در نهضت اسلامی در منطقه میانه، ارتباط و آشنایی خوبی با بسیاری از رجال سیاسی و دینی و بعداً با سران کشور داشت طوری که در چندین نامه شاهد پیام امام خمینی (ره) خطاب به ایشان هستیم. حججی به لحاظ همین اعتبار و شناخت و سابقه انقلابی پس از انقلاب اسلامی با حکم امام خمینی (ره) به عنوان امام‌جمعه میانه منصوب گردید. پس از انقلاب به ریاست کمیته انتخاب گردید (حججی، ۱۳۸۲: ۱۴۹).

نقش سید سجاد حججی نهضت ضدپهلوی در شهر میانه

اولین جرقه نهضت در میانه مربوط به آبان ۱۳۴۱ می‌باشد که به سبب اعتراض به لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی بود بر اساس این لایحه که در مهرماه ۱۳۴۱ به تصویب رسید، قید اسلام و سوگند به قرآن از شرایط نامزدها و انتخاب‌شدگان حذف می‌شد مردم میانه تنها یک ماه پس از تصویب چنین لایحه ننگینی به اعتراض برخاستند و با امضای طوماری بلند، مخالفت خود را با تصویب چنین لایحه‌ای نشان دادند.

از میان روحانیون شهر، دو روحانی برای اعلام پشتیبانی اهالی مردم میانه از امام خمینی و مخالفت با لایحه مذکور، طومار را به قم برده و به آیات عظام امام خمینی، گلپایگانی، مرعشی و شریعتمداری تقدیم کردند. امام خمینی در پاسخ به این طومار می‌فرماید: آذربایجان قیام کرده است، شهر میانه تنها نمونه‌ای از آن است همه شهرها باید مثل شهرهای آذربایجان آماده فداکاری باشند. آیت‌الله بنی‌فضل از این طومار به عنوان نخستین طومار در حمایت از نهضت امام خمینی نام می‌برند که نشان از بلوغ فکری-سیاسی مردم میانه دارد. سید سجاد حججی فعالیت‌های ضدپهلوی خود را شروع و دولت را مستقیماً مورد انتقاد قرار می‌داد (حججی، ۱۳۸۲: ۹۷).

عزاداری و راهپیمایی روز تاسوعای حسینی در سال ۱۳۴۲ پس از سخنرانی اعتراضی آیت‌الله احمدی و آقای حججی صورت گرفت.

سخنان حججی باعث اضطراب نیروهای امنیتی می‌شود و ساواک در تاریخ ۲۰ خرداد ۱۳۴۲ نامه‌ای به شهربانی می‌فرستد و در آن متذکر می‌شود که او را دستگیر کنند.

امام خمینی در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۴۳ نامه‌ای به آقای حججی می‌نویسد: مجاهدت و مساعی جمیله جنابعالی و اهالی محترم میانه در جریانات اخیر مورد کمال تقدیر است. چنین مضامینی را در نامه‌های تاریخ هجدهم خرداد ۱۳۴۳ و نهم شهریور ۱۳۴۳ نیز با قلم امام خمینی می‌توان در مورد اهالی میانه مشاهده کرد (نایی، ۱۳۸۴: ۷۹-۸۰).

دامنه اعتصابات و اعتراضات هر روز گسترده‌تر می‌شد و نیروهای امنیتی به خاطر عدم توانایی در کنترل آشوب‌ها، هر روز خشونت را به اوج می‌رساندند (به نقل از روزنامه کیهان، ۱۳۵۷/۸/۱۸).

بازاریان در شانزدهم تا ۲۵ آذر ۱۳۵۷ اعتصاب عمومی اعلام کرده و مغازه‌های خود را به نشانه اعتراض بستند در اطلاعیه آنها آمده بود:

«ما بازاریان اصحابان حرف شهرستان میانه، پشتیبانی و همبستگی خود را در نهایت آگاهی به منظور تحکیم مبانی هذیبی و بزرگداشت حرکت و اعتصاب به حق و قانونی فرهنگیان شهرستان میانه اعلام می‌داریم. بازاریان و صفوف مختلف که از ابتدای این نهضت مقدس همواره دوشادوش سایر طبقات مبارز بوده‌اند، به خاطر نشان دادن اتحاد و اتفاق هرچه بیشتر از روز پنجشنبه ۱۶ آذر لغایت ۲۵ آذر ۱۳۵۷، ضمن بستن مغازه‌ها و دکاکین، همدوش فرهنگیان محترم در راه اعتلای دین مبین اسلام و منویات شرعیه فرهنگیان، از هیچ کوششی فروگذار نخواهیم بود.» (روزنامه کیهان، ۱۳۵۷/۹/۲۶).

به دنبال دستگیری دو روحانی برجسته میانه آیت‌الله احمدی و آقای حججی توسط نیروهای امنیتی، خشم و خروش مردم میانه به اوج می‌رسد. تا این که آیت‌الله قاضی طباطبایی از تبریز تماس گرفته و خبر آزادی این دو روحانی مبارز را می‌دهند (روزنامه کیهان، ۱۳۵۷/۱۰/۲۱).

نامه امام خمینی به اهالی میانه و تشکر از آقای حججی

امام خمینی در پاسخ به گزارش زحمات مردم میانه برای پیروزی نهضت اسلامی طی نامه‌ای به اهالی میانه نوشتند:

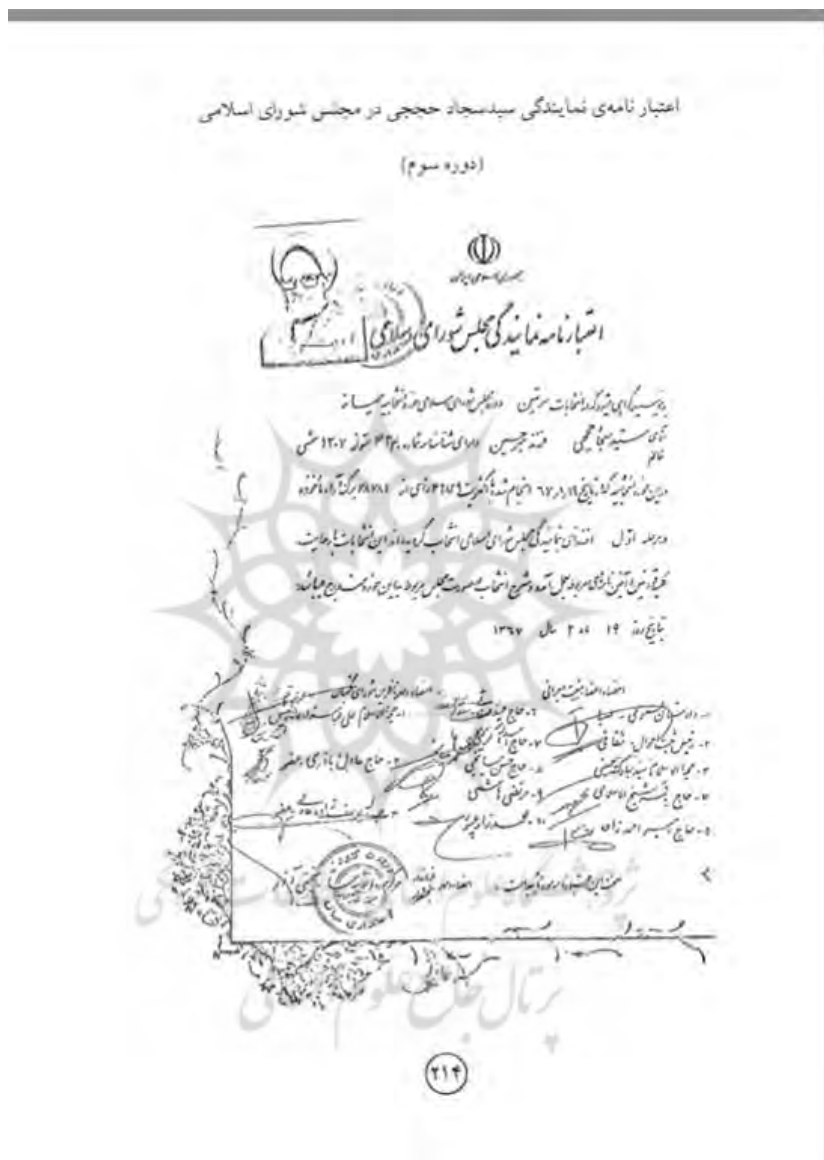
«خدمت اهالی محترم شهرستان میانه و توابع ایدهم الله تعالی

طومارها و نامه‌های متعددی از شما به وسیله جناب مستطاب سید الاعلام و حجت‌الاسلام آقای حاج سید سجاد حججی دامت افاضاته در مورد ورود اینجانب و همبستگی نسبت به نهضت مقدس اسلامی ملت ایران واصل گردید. از اظهار محبت شما متشکرم و امید است انشاءالله تعالی این همبستگی و اتحاد را همیشه حفظ نموده تا به خواست خدای تعالی به پیروزی‌های بیشتری در راه پیشبرد اهداف مقدسه شریعت مقدسه نائل گردیم. سلام اینجانب را به عموم اهالی و بالخصوص پدران و مادران داغدیده ابلاغ نمایند از خدای تعالی عظمت اسلام و مسلمین را خواستارم والسلام علیکم ورحمت‌الله وبرکاته به تاریخ نوزدهم شهر ربیع المولود ۱۳۹۹. روح‌الله الموسوی الخمینی» (روزنامه کیهان ۱۳۵۷/۱۰/۲۹).

عملکرد سیاسی حججی در مجلس اول شورای اسلامی ۱۳۶۳-۱۳۵۹

عملکرد نماینده شهر میانه سجاد حججی در مجلس با تکیه بر مذاکرات مجلس / مددی، قره‌داغی، صمدی‌وند و اسکندری‌نژاد

با جلب نظر بیش از بیست و یک هزار نفر از پنجاه و پنج هزار رأی‌دهنده مردم میانه موفق به ورود به مجلس شورای اسلامی به عنوان نماینده مردم شهرستان میانه در مجلس شورای اسلامی گردید (نایی، ۱۳۹۵: ۳۲).

سند اعتبارنامه حججی در مجلس شورای اسلامی

برگرفته شده از حججی، سجاد (۱۳۸۲): خاطرات حجت الاسلام والمسلمین، ص ۱۴۹

عملکرد سیاسی

آقای حججی در خاطراتش می‌نویسد که در نخستین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی از سوی حزب جمهوری اسلامی کاندید و از مجموع ۵۵۳۹۸ آرای مأخوذه تعداد ۲۹۲۵۳ رأی را به خود اختصاص داده و به مجلس راه پیدا می‌کند که رقیب اصلیش میرزا

اسدالله جوانمردی و میرزا مرتضی اشراقی بوده است (حججی، ۱۳۸۲: ۱۵۳). بنا به نوشته مشارالیه در تاریخ ۱۳۵۹/۳/۱۱ اعتبارنامه نمایندگان میانه به آرای نمایندگان در مجلس گذاشته شد که اعتبارنامه ایشان مورد قبول اما به دلیل منسوب بودن آقای جوانمردی به حزب خلق مسلمان رد صلاحیت گردید و به جای آقای جوانمردی آقای سلیمی به مجلس راه یافت که تا دوره سوم نیز در مجلس حضور داشت (همان، ۱۵۳).

چهاردهم آبان ۱۳۵۹، جلسه شصت و هشتم، صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز چهارشنبه، جلسه ساعت هشت و بیست دقیقه به ریاست آقای هاشمی رفسنجانی تشکیل شد. در زمینه رأی اعتماد به وزرای دادگستری و کار برادران آقای ابراهیم احدی وزیر دادگستری و محمدحسین میرمحمدصادقی وزیر کار که برای وزارت دادگستری و کار تعیین شده‌اند. عده حاضر در جلسه صد و هشتاد و هفت. مجموع آرای اخذ شده صد و هفتاد و شش. آرای موافق صد و پنجاه و شش. آرای ممتنع یازده و آرای مخالف نه نفر. وزارت آقای میرمحمدصادقی تصویب شد. سید سجاد حججی از موافقین بود (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، ۱۳۵۹: جلسه شصت و هشتم، جلسه علنی، چهاردهم آبان ماه، روز چهارشنبه).

جلسه هفتاد و پنجم، دهم آذر ۱۳۵۹، صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز دوشنبه، جلسه ساعت هشت و سی دقیقه به ریاست آقای هاشمی رفسنجانی تشکیل شد. در زمینه ادامه بحث پیرامون طرح قانونی صداوسیما جمهوری اسلامی ایران. حججی می‌گوید:

«به طوری که آقای دانش اظهار نمودند پس از آن که نمایندگان سه قوه مدت دو سال شان منقضی شد آیا تکلیف صداوسیما چه خواهد بود؟ یعنی با نبودن نمایندگان سه قوه، بنا علیهذا تا وقتی که یعنی پس از انقضا دو سال تا موقعی که آن سه نفر مجدداً انتخاب بشوند بهتر است که همان نمایندگان سابق یا عضو علی‌البدل به خدمتشان ادامه بدهند تا وقتی که مجدداً سه نماینده تعیین بشود و این کار روی منطق و عقل است. برای این که از نظر سرپرستی صداوسیما جمهوری اسلامی ایران از نظر نمایندگان خالی نباشند بهتر است که همان سه نفر سابق به خدمتشان ادامه بدهند بسیار بجا است.» (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، ۱۳۵۹: جلسه هفتاد و پنجم، دهم آذر ماه، جلسه علنی روز دوشنبه)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

عملکرد نماینده شهر میانه سجاد حججی در مجلس با تکیه بر مذاکرات مجلس / مددی، قره‌داغی، صمدی‌وند و اسکندری‌نژاد

حضور در کاخ فیدل کاسترو و دیدار با معاون فیدل کاسترو در کوبا

مدینه منوره و استقبال استاندار آن شهر از هیئت ایرانی

حضور حجت‌الاسلام حججی در جمع اعضای هیئت امرای و کارگزاران سفارت ایران در رم

استقبال وزیر امور خارجه وقت عربستان از هیئت ایرانی در ریاض

اسنادی از سفر حجت‌الاسلام سید سجاد حججی به کشورهای چون کوبا، عربستان
برگرفته شده از کتاب خاطرات حجت‌الاسلام سید سجاد حججی، ۱۳۸۲: ۲۲۹

عملکرد اقتصادی

جلسه هفتادوششم، یازدهم آذر ۱۳۵۹ صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز سه‌شنبه، جلسه ساعت هشت‌وسه دقیقه به ریاست آقای هاشمی رفسنجانی تشکیل شد. تصویب دو فوریت لایحه قرارداد بین وزارت راه و ترابری جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه کل انتفاعی و بازرگانی سایوس ترانزیت شوروی.

حججی می‌گوید: بنده تذکر آئین‌نامه‌ای دارم. در ماده صد و ده لوایح فوری آن است که پس از فوریت بنا به تقاضای پیشنهاددهندگان طرح و یا لایحه فوراً به کمیسیون ارجاع می‌شود و خارج از نوبت مورد بررسی قرار می‌گیرد. لوایح و طرح‌های در فوریتی آن است که پس از تصویب دو فوریت بلافاصله به طبع و توزیع آن اقدام و پس از بیست و چهار ساعت از موقع توزیع در مجلس مطرح شود. در موقعی که دو فوریتی بودن لایحه تقاضا می‌شود باید در همان جلسه در باب لزوم و عدم دو فوریت بحث و پس از توضیح پیشنهاد کننده و اظهارات یک مخالف و یک موافق هریک در حدود پنج دقیقه رأی گرفته می‌شود اگر تقاضای یک یا دو فوریت برای لایحه یا طرحی که در مجلس مطرح است نشده باشد پانزده نفر از نمایندگان نیز می‌توانند کتباً تقاضای یک فوریت و یا دو فوریت آن لایحه یا طرح را بنمایند. در این صورت بدون مباحثه در اصل مطلب در باب فوریت اخذ رأی به عمل می‌آید. تقاضای دو فوریتی بودن طبق ماده پنجاه‌ونه در حکم تقاضای تغییر دستور است. رئیس: یک راه‌حلی که این نشان می‌دهد این است که اگر فرض کردیم که وزیر دفاع الان نتواند دفاع بکند پانزده نفر از آقایان تقاضای دو فوریتی می‌کنند و آنها دفاع می‌کنند ولی روشن‌تر آن همان است که وقتی که

لایحه‌ای تقدیم می‌شود گاهی بی‌فوریت است و گاهی با فوریت است. این همین تقدیم لایحه است و چیز اضافی نیست. (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، ۱۳۵۹: جلسه هفتادوششم، یازدهم آذر ماه، جلسه علنی، روز سه‌شنبه، ۱۳). حججی به ماده صدوده آیین‌نامه استناد می‌کند و می‌گوید طبق ماده صد و ده لوایح یک فوریتی بعد از رأی فوریت فوراً به کمیسیون می‌روند. لوایح دو فوریتی بلافاصله چاپ و توزیع می‌شوند و پس از بیست و چهار ساعت در مجلس بررسی می‌شوند. برای طرح دو فوریتی باید در همان جلسه پیشنهاددهنده توضیح بدهد و یک مخالف و یک موافق هر کدام پنج دقیقه صحبت کنند. اگر دولت درخواست دو فوریت نداده باشد، پانزده نماینده می‌توانند کتبی درخواست بدهند. تقاضای دو فوریتی در حکم تغییر دستور است. حججی می‌خواست بگوید از نظر آیین‌نامه، روند بررسی لایحه دو فوریتی درست رعایت نشده است.

رئیس مجلس دو نکته می‌گوید اگر وزیر نتواند توضیح دهد و پانزده نماینده می‌توانند درخواست دو فوریت بدهند، و خود آن‌ها دفاع و توضیح فوریت را ارائه کنند. این کاملاً مطابق آیین‌نامه است. هاشمی رفسنجانی تفسیر ساده‌تری ارائه می‌دهد. وقتی دولت لایحه‌ای را همراه با درخواست فوریت تقدیم می‌کند، این خود تقدیم لایحه محسوب می‌شود و چیز اضافه یا خارج از قاعده نیست. یا باید وزیر دفاع یا دولت همین الان فوریت را توضیح دهد، یا اگر نمی‌تواند، باید مطابق آیین‌نامه پانزده نماینده درخواست دو فوریت بدهند تا مجلس بتواند درباره فوریت رأی‌گیری کند.

جلسه هفتادوهفتم، دوازدهم آذر ۱۳۵۹، صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز چهارشنبه، جلسه ساعت هشت و سی و پنج دقیقه به ریاست آقای هاشمی رفسنجانی تشکیل شد. تقدیم لایحه دو فوریتی تأمین کسری هزینه‌های پرسنلی و نیازمندی‌های افراد احتیاط منقضی خدمت سال ۱۳۵۶ و ارجاع آن به کمیسیون (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، ۱۳۵۹: جلسه هفتادوهفتم، دوازدهم آذر ماه، مذاکرات جلسه علنی، روز چهارشنبه، ۲۰).

حججی در این زمینه می‌گوید: ماده صد و هشت هنگام طرح لایحه بودجه در مجلس جلسات باید بلاانقطاع در کلیه ایام هفته غیر از جمعه و تعطیلات رسمی متوالیاً حداقل روزی پنج ساعت منعقد گردد و تا موقعی که شور و مذاکره پایان نیافته و رأی مجلس اخذ نشده است از دستور خارج نمی‌شود و هیچ لایحه یا طرحی دیگر نمی‌تواند مطرح شود مگر لایحه یا یک چند دوازدهم بودجه در صورت ضرورت. تبصره: اگر مطالب فوری و فوری اعم از لوایح و طرح‌های دو فوریتی و غیره پیش آید که به تشخیص مجلس تغییر آن موجب زیان جبران‌ناپذیر باشد در این صورت برای طرح و تصویب آن زمانی معین می‌شود. رئیس: خوب چه ارتباطی دارد با آن، آن در اصل لایحه بودجه است (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، ۱۳۵۹: جلسه هفتادوهفتم، دوازدهم آذر ماه، مذاکرات جلسه علنی، روز چهارشنبه، ۲۰).

حججی سعی داشت با ارجاع به ماده مربوط به اولویت و روند بررسی لایحه بودجه، جلوی طرح لایحه دو فوریتی جدید را بگیرد یا حداقل بر اولویت بالای لایحه بودجه تأکید کند. اما رئیس جلسه معتقد بود که ماده مورد استناد حججی، به لایحه جدید ارتباطی ندارد زیرا آن لایحه، خود بودجه نیست. رئیس معتقد بود که ماده صد و هشتاد و هشت فقط ناظر به خود لایحه بودجه و روند بررسی آن است. لایحه جدیدی که تقدیم شده، لایحه بودجه نیست، بلکه یک لایحه دو فوریتی مستقل است. حججی نمی‌تواند با استناد به ماده‌ای که مربوط به خود لایحه بودجه است، جلوی طرح یک لایحه دو فوریتی دیگر را بگیرد.

حججی گفت: لایحه بودجه در حال بررسی است و طبق ماده صد و هشتاد و هشت نباید با لایحه دیگری مختل شود. رئیس گفت: ماده صد و هشتاد و هشت درباره خود بودجه صحبت می‌کند، این لایحه بودجه نیست، پس ربطی ندارد.

نطق پیش از دستور حجت‌الاسلام والمسلمین حججی در دهم خرداد ۱۳۶۲ در دوره اول مجلس و در زمان ریاست آقای هاشمی رفسنجانی در جلسه چهارصد و هفتاد و دو

بسم الله الرحمن الرحيم ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم سلام مخلصانه بر حضرت ولی عصر ارواحنا له الفدا و نائب به حقش حضرت امام بزرگوار رحمت و غفران به روان پاک شهیدان انقلاب اسلامی از جمله شهدای عزیز میانه درود فراوان بر رزمندگان دلیر و شجاع جمهوری اسلامی ایران. و بعد بر حسب تشخیص نخست بررسی اجمالی و مقایسه عملکرد دو تاریخ گذشته و حال نظر عمومی به جریانات واقعه در حکومت ظالمانه پهلوی. اما از نظر دین آنچه که مسلم است همگان می‌دانید آزادی دین و بیان و قلم و اجتماع از طرف مسئولین جنایتکار تا بدانجا اجازه داده می‌شد که برخلاف سیاست غرب و شیطان بزرگ آمریکا نباشد. اما از موضع سیاست در ایران پنجاه سالانه پلید پهلوی سیاست مملکت بدون چون و چرا وابسته به غرب و آمریکا بود و بس. از نظر اقتصاد و صنعت از معادن و منابع طبیعی و ذخایر زیرزمینی از نفت گرفته تا کارخانجات و تولیدات و واردات و صادرات همه و همه زیر نظر مستقیم آمریکا و عمال خود فروخته او قرار گرفته بود. شب و روز تمامی منافع مردم مظلوم ایران را به غارت می‌بردند.

به حدی که در اثر رکود تولیدات مواد قضایی اکثراً از خارج فراهم و در واقع ایران یک فروشگاه بزرگ بین‌المللی و واردکننده و چهل میلیون نفر ایرانی مصرف‌کننده و در اثر عدم توجه به زراعت و دامداری و مرکبات اکثر برادران روستائی از آبادی‌ها کوچ می‌نمودند. اما از نظر اخلاقی خیال می‌کنم در گذشته احتیاج به توضیح بیشتر ندارد. ملت شریف ایران به خوبی می‌دانند با علنی شدن فجایع و بی‌عفتی خلاصه دور شدن از مبانی اسلامی فسق و فجور و تعدی و تجاوز به حقوق و نوامیس و اموال دیگران به حد اعلای رسیده بود. اما امروزه ایران امروز از نظر اجرای قوانین و فرمایشات بزرگان دینی و آزادی بیان و قلم و اجتماع در چارچوب قانون اسلامی و اساسی و انقلابی کشور نیازی به گفتار نداریم که چقدر دستورات انقلابی و مذهبی اجرا می‌شود. خوب شاهد این جریان هستیم. چون انگیزه و اساس انقلاب ما و ریخته شدن خون هزارن شهید پاک همه و همه به خاطر اجرای فرمان آفریدگار بوده و هست. که در تمامی شئون مملکتی الحمدلله عملی می‌شود. اگر نواقصی داشته باشیم به یاری سبحانی تکمیل خواهد شد.

ما سیاست امروز از اولین روز پیروزی انقلاب اسلامی فریاد همه افراد این ملت یکنواخت به صدا درآمد و اعلام نمودند نه شرقی نه غربی جمهوری اسلامی و با تصرف لانه جاسوسی آمریکا در تهران تا به امروز و با اخراج هجده جاسوس شوری در تهران و در به در نمودن ایادی شرق و غرب و فراری و دستگیری عمال آنان عملاً ثابت شد بر اینکه واقعاً اساس سیاست ما همانا جمهوری اسلامی است و بس. اما از حیث استقلال فرهنگی در گذشته به فرهنگ ایران از نظر کتاب‌های درسی و نوع مربیان که در واقع فرهنگ ما شش‌دانگ در اختیار غرب و آمریکا بود نظر بیفکنیم اما امروز ملاحظه می‌کنیم که اکثر آموزگاران و استادان در دبستان و دبیرستان و دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و کتابهای درسی همه و همه از همه اینها بوی اسلام و استقلال اسلامی با برنامه‌های صحیح و آموزنده و سازنده واقعی می‌آید. اما از نظر صنعت و اقتصاد خدا را سپاسگزاریم که امروز چرخ صنعت و کارخانجات به وسیله مدیران مکتبی و متخصص و دلسوز با همکاری برادران کارگر عزیز ایرانی راه افتاده‌اند و در بخش تولیدات زراعی و مرکبات و دامداری و مواد غذایی به توسط برادران گرامی از کشاورزان تلاشگر پیش رفته و در واقع به دست توانای این بازوان اقتصاد و صنعت و تولید می‌خواهند ما را به خودکفایی و استقلال

برسانند. اما اخلاق و اجتماع امروزی مشاهده می‌شود انسان‌های گذشته اکثراً عوض شده حقیقتاً به انسان کامل مبدل شده که به توفیق خداوندی پس از جمهوری اسلامی نوعاً از گناه و معصیت فاصله گرفته وسایل فساد و آلودگی برچیده شده، جوانان مردم دیروزی چنان به لطف الهی در پشت جبهه‌ها خدمتگزار به اسلام و مسلمین و مستضعفین و یا در جبهه جنگ تحمیلی به خاطر آزادی استقلال جمهوری اسلامی از حریم آن دفاع و با دشمنان اسلام و قرآن و ناموس و شرف می‌جنگند که بهتر از این هم به خواست خداوندی خواهیم بود. ناگفته نماند تمام این سعادت و نعمت بزرگ الهی که نصیب ملت ایران گردیده در اثر الطاف خفیه آفریدگار و دعا و توصلات مظلومین و محرومین و مبارزات دامنه‌دار روحانیت اصیل و متعهد و سایر طبقات متدین و با فداکاری لشکریان اسلام و مسلمین و همکاری صادقانه اتحاد و همبستگی مردم نجیب ایران به رهبریت حضرت امام عزیز به دست آمده انشاءالله (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، ۱۳۵۹: جلسه هفتاد و هفتم، دوازدهم آذر ماه، مذاکرات جلسه علنی، روز چهارشنبه، ۲۰).

قدر این موهبت بزرگ الهی را حفظ و حراست از این نعمت عظمی را بال جان و دل نگهداری و در برابر فشارهایی که از سوی ابرجنایات‌های شرق و غرب و عوامل نفوذیش بر ما وارد می‌شود با صبر و تحمل ایستادگی خواهیم کرد. سخنی با مسئولین محترم، مردم جهان می‌دانند که زمام امور جمهوری اسلامی به وسیله سه برادر عاقل و عالم و آگاه و دلسوز یعنی قضایی اجرایی و مقننه به سرپرستی یک پدر عظیم‌الشان و حکیم و دانشمند عالم و عامل و سیاستمدار در ایران جا افتاده و پیش می‌رود. سه برادر توجه دارند و بقاء و موقعیت آنان در اداره امور این مملکت نیاز به چند موضوع دارد که جسارتاً و تذکراً بدان اشاره می‌شود. همیشه رضامندی آفریدگار و پاداش کیفر او را در نظر داشته باشند. به فرمایشات پیامبرگونه پدر بزرگوار، امام عزیز همیشه توجه و عمل نمایند. در فکر عمل در اجرای قانون اساسی باشند نه روابط. تصفیه و پاکسازی افراد غیر صالح از اطراف خویش و زیر نظر مسئولین مربوطه. رسیدگی کامل به توزیع مایحتاج ضروری و عمومی مردم که به وسیله دولت تقسیم می‌شود. تلاش ما در تمام کشور در بین مردم خاصه در روستاها و محرومین به طور عادلانه توزیع گردد. رسیدگی دقیق و کامل به درخواست مشروع کارگران و خدمتکاران، کشاورزان و مستضعفین و طبقه پائین و رفع مشکلات و نیازمندی‌های آنان. توجه بیشتر به شکایت واقعی مراجعه‌کنندگان و برخورد صادقانه و دوستانه مسئولین محترم اجرایی و قضایی با آنان و حل و فصل سریع و قاطع نسبت به این موضوعات در نتیجه با عملکرد به این گونه پیشنهادات و نظایر آن می‌توانیم صدهای مسموم‌کننده شرق و غرب و وابستگان داخلی و خارجی آنها را که می‌خواهند با ایجاد ناراحتی و نارضایتی داخلی مابین صفوف مردم همیشه در صحنه چنددستگی و بدبینی و نفاق بیندازند در نطفه خفه کرده و گذشته ملت آگاه می‌دانند که سمپاشی‌ها و گرفتاری‌های دروغین آنان روی علاقه و خیرخواهی نبوده و نیست ولی با این حال عنایت به مطالب عرضه شده خواهند نمود. مضافاً بر اینکه بر اکثر مردم انقلابی ایران روشن است اگر دولتی غیر از دولت فعلی با شرایط جاری مملکت در رأس امور کشوری بودن بهتر از اینها با کم و زیاد نمی‌توانستند توفیق خدمتگزاری بیشتری به دست آورند. مگر خدای ناکرده یک دولتی باشد که باز مثل سابق روابط شرق و غرب را با بازگشایی دروازه‌های بندرها و گمرکات دوباره ایران را بازار جهانی قرار دهند که این هم مسلم به فضل سبحانی عمل نخواهد شد و آن آرزو را فرصت‌طلبان و وابستگان غرب و شرق به گور خواهند برد. تذکراتی چند به مسئولین عزیز درباره حوزه انتخابیه‌ام. مکرر درباره حد استور پیشنهادات سازنده و مرضی‌الطرفین که به نفع استان گیلان و زنجان و میانه می‌باشد در جلسات متعدد به وسیله نمایندگان محترم استان زنجان و میانه، استانداران محترم آذربایجان شرقی و زنجان و سایر مسئولین ذیربط به عرض رسانده ولی متأسفانه تاکنون توجه کامل از طرف وزارت نیرو نشده و گفته شده که ما هیچ‌گونه مخالف سد نبوده و نیستیم.

بلکه موافق سد هستیم. ولی در کیفیت محل آن اختلاف نظر داریم. به طوری که سدهای ایدغموشی و شمبا و غیره را اگر ایجاد نمایند به نفع سه استان و از رسوب‌گیری به سفیدرود مسلم تأمین خواهد شد. و از آوارگی سی یا بیست هزار نفر از سیزده آبادی و ویران شده‌های روستاهای زرخیز میانه و با تمام ضایعات و توابع آثار آن که زیر آب می‌روند از پنجاه هزار هکتار زمین مزروعی و تأسیسات و غیره با ایجاد سدهای یادشده مسلم در امان و به نفع سه استان خواهد بود. از وزارت محترم صنایع سنگین درخواست می‌شود از معادن دست نخورده و غنی میانه از کائولین و سرب و پرلیت و زغال‌سنگ و نمک معدنی بسیار عالی و غیره با ایجاد کارخانه‌های لازم استفاده و بدین‌وسیله نیازمندی‌های کشور را فراهم و به سوی خودکفایی گام بردارند. بلی از وزارت محترم راه در تکمیل راه سراب به میانه، میانه به ترکمنچای، راه فومن به میانه، راه‌های اصلی و فرعی کاغذکنان کله‌بوز و اوچ‌تپه و میدان داغی به خلخال و ایجاد پل گردلانی روی قزل‌اوزن و ایب غموشی اقدام عاجل بنمایند. از وزارت محترم کشاورزی درباره تأمین و رفع نیازمندی‌های برادران گرامی کشاورزان اعم از تسمه و وسایل تراکتور و غیره فراهم نمایند. از مسئولین گرامی درباره ایجاد مدارس، حمام، آب لوله‌کشی، برق‌رسانی روستاهای محروم و دورافتاده توجه بیشتر مبذول دارند. از وزارت محترم نیرو درخواست می‌شود با ایجاد سدهای محلی در بخش‌های ترکمنچای، کله‌بوز و ایشلر و اطراف آن اقدام نمایند. در پایان از وزارت محترم کشور و راه درباره ترمیم پل سیل برده جاده میانه که دیروز اتفاق افتاد که حدوداً در ده یا دوازده کیلومتری میانه قرار گرفته اقدام سریع به عمل آورده تارفت و آمده مسافرین برقرار گردد (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، ۱۳۵۹: جلسه هفتاد و هفتم، دوازدهم آذر ماه، مذاکرات جلسه علنی، روز چهارشنبه، ۲۰).

در این نطق حججی نگاهی به وضعیت ایران قبل و بعد از انقلاب اسلامی می‌کند و تفاوت‌ها را از منظر سیاست، اقتصاد، اخلاق و فرهنگ بیان می‌کند. انقلاب اسلامی با هدف اجرای فرمان الهی و دستیابی به استقلال سیاسی، اقتصادی و فرهنگی صورت گرفته است. ایران امروز در این مسیر گام برمی‌دارد و سیاست اصلی آن، جمهوری اسلامی است، برخلاف دوران گذشته که کاملاً وابسته بود. پس از پیروزی انقلاب، ملت ایران یک‌صد خواهان سیاست نه شرقی، نه غربی شدند. این سیاست با تصرف سفارت آمریکا لانه جاسوسی و اخراج جاسوسان شوروی، عملاً نشان داده شد. دستگیری و فراری دادن عوامل شرق و غرب، اثباتی بر این استقلال و پابندی به اساس جمهوری اسلامی است. در گذشته، فرهنگ ایران (کتاب درسی، مربیان) کاملاً در اختیار غرب و آمریکا بود. امروز، آموزگاران، استادان، مراکز آموزشی و کتب درسی، رنگ و بوی اسلام و استقلال اسلامی گرفته‌اند و برنامه‌ها آموزشی صحیح، آموزنده و سازنده شده‌اند. نطق حججی بیان می‌کند که انقلاب اسلامی، استقلال سیاسی، عدم وابستگی به شرق و غرب و استقلال فرهنگی مبتنی بر اسلام را برای ایران به ارمغان آورده است. نویسنده بر حفظ ارزش‌های انقلاب، مقابله با دشمنان خارجی و عوامل نفوذی، اولویت دادن به رضای الهی و قانون، رسیدگی به مشکلات معیشتی و رفاهی مردم، و پرهیز از روابط و فساد تأکید می‌کند. به لزوم توجه مسئولین به مطالبات مردم و رفع مشکلات آنان اشاره کرده و از عدم توجه کافی برخی وزارتخانه‌ها مانند وزارت نیرو به پروژه‌های استانی انتقاد می‌کند. هدف نهایی، جلوگیری از تفرقه‌افکنی و حفظ استقلال کشور است. این متن، مجموعه‌ای از درخواست‌های مشخص و فنی از سوی یک مقام مسئول به وزارتخانه‌های مختلف برای توسعه زیرساخت‌ها، بهره‌برداری از منابع، و رفع مشکلات منطقه‌ای به‌ویژه در استان‌های آذربایجان شرقی، زنجان و گیلان است.

عملکرد سیاسی و فرهنگی در مجلس شورای اسلامی

بیانات قبل از دستور آقایان بهشتی، حججی، عباسعلی ناطق نوری، علیزاده، خانم دستغیب، آقای تاج گردون

حججی

در مجلس در نطقی از اهمیت نقش روحانیت در کشور صحبت می‌کند.

اکثر ملت ایران در گذشته دانشمندان دینی و علمی و سیاسی را مذمت قرار داده برای اینکه در مقابل ابرقدرت‌های شرق و غرب کوتاهی کرده و قیامی علیه آنها نمی‌کنند و می‌گفتند علما و دانشمندان در ایران و اسلام چکاره‌اند؟ الحمدلله علمای آگاه و مسوؤل وظیفه شرعی و اسلامی و ملی خود را در تمام اعصار انجام داده مخصوصاً در این دوران شکوفایی انقلاب به رهبری امام امت می‌گفتند که تنها به مسائل شرعی می‌پردازند یعنی فقط به ما غسل و تیمم و وضو یاد می‌دهند ولی علمای متدین و مسلمانان آگاه در این هجده ماه ثابت نمودند که می‌توانند ابرقدرت آمریکا و طاغوتیان را سرکوب کنند. اگر ما در گذشته نیاکان را سرزنش می‌نمودیم، روزی ما مورد سرزنش و و ملامت قرار بگیریم. پس از پیروزی انقلاب این استقلال دینی و ملی را حفظ نمائیم که بعدها نگویند که پس از پیروزی نتوانست استقلال ایران را حفظ و حراست بنمایند و از بدو تاریخ اسلام به استثنای دوران حکومت پارسال بشریت بدون حضرت رسول اکرم (ص) امر او حکومت پنج ساله مولا ام‌المؤمنین بدون تعصب عرض می‌کنم چنین مجلسی را به خود ندیده است که اکثراً دانشمند و مهندس و دکتر و متدین و وظیفه‌دان و وظیفه‌شناس باشند. اینها از آن اشخاصی هستند که به حداقل زندگانی دنیوی قناعت می‌نمایند و در این چند مدت ثابت نموده است. اینها طالب ویلا و آپارتمان‌ها نیستند بلکه نمایندگان مستضعفین و محروم من هستند امیدواریم ان‌شاءالله این مطلب در آتیه هم تحقق بخشد. ملت غیور و مسلمان ایران به فراموش نکنیم آن روزهایی که شصت یا هفتاد آمریکایی مسلط بر باشگاه افسران و کاخ جوانان و دانشگاه و سایر مراکزی که مستحضر هستید جوانان متفکر ما آلوده به هروئین شده بودند. اما امروز این لانه‌های فساد برچیده شده است و مشتریان اشرف و طرفداران ایشان ترک اعتیاد نموده‌اند. بیاید برای خاطر خودمان و دین‌مان و استقلال‌مان تفاهم بیشتر داشته باشیم و از مسوولین امر تقاضا می‌شود این نابسامانی‌هایی که از نظر اجتماعی یا نارضایتی آنهایی که طاغوت و طاغوت‌زدا هستند یا گرفتار و آلوده و رشوه‌خوار هستند و یا منافع هستند و شخصی خودشان از دست رفته است مسلماً ناراضی هستند ولی بعضی ناراضی‌ها در مملکت به حق و به‌جا هستند اگر نبود چند روز قبل این کارگران به‌جا یا بی‌جا پناهگاهی داشتند و به مجلس نمی‌آمدند. امیدواریم ان‌شاءالله زنجیر عبودیت را که پاره کرده‌ایم نگذاریم غرب و شرق دوباره به گردن این ملت انقلابی بزنند. آن هم موقوف به لیاقت و استعداد و فداکاری و مبارزه ما می‌باشد. ما باید این معانی را حفظ نمائیم (مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، ۲۸ مرداد ۱۳۵۹: صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، جلسه سی‌وششم، ۳).

این بیانات بازتابی از دیدگاه‌های انقلابی و ضداستکباری در اوایل دهه ۱۳۶۰ شمسی است که بر حفظ دستاوردهای انقلاب، مقابله با فساد و وابستگی، توجه به قشر محروم، و لزوم هوشیاری در برابر قدرت‌های جهانی تأکید دارد. همچنین، از نمایندگان مجلس به عنوان قشر متعهد و خدمتگزار یاد می‌کند. در این بیانات حججی به دو موضوع کلیدی می‌پردازد، اول، پیگیری مسائل مالی و اداری مربوط به اموال مصادره شده، حقوق افراد خارج از کشور و طلبکاران شرکت‌ها پس از انقلاب، دوم، تأکید بر اهمیت مبانی دینی و قرآنی در اداره امور کشور که با خاطره‌ای از شهید رجایی مبنی بر حمایت از قرائت قرآن و نهج‌البلاغه در جلسات مجلس همراه است.

حججی در خاطراتش بیان می‌کند که در یکی از جلسات شعبه که شهید محمدعلی رجایی هم در آن جا حضور داشت به نمایندگان پیشنهاد می‌کند که قبل از شروع جلسات مجلس آیاتی از قرآن و بخشی از خطبه‌ها و نامه‌های امام‌های (ع) در نهج‌البلاغه قرائت و تلاوت شود. هیچ‌وقت یادم نمی‌رود وقتی این پیشنهاد را مطرح کردم عده‌ای از نمایندگان با حالت تمسخر و هیاو اعتراض کردند و اظهار داشتند آقای حججی مگر اینجا مجلس فاتحه و مجلس ترحیم است؟ در این هنگام شهید رجایی که در مجلس شورای اسلامی حضور داشتند بلند شدند و از بنده حمایت کردند و گفتند این بهترین پیشنهاد است برای این که ما برای تحقق دستورهای قرآن واحکام اسلام انقلاب کردیم و انقلاب ما انقلاب قرآنی است (حججی، ۱۳۸۲: ۱۵۵).

این متن، سخنرانی یا بیانیه‌ای است که در تاریخ ۲۸ مرداد ۱۳۵۹ مصادف با ۱۹ اوت ۱۹۸۰ در جلسه سی‌وششم مجلس شورای اسلامی ایراد شده است.

مشکلات اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی میانه در بیانات نماینده این شهر

میانه در دروازه آذربایجان شرقی و غربی، پلی ما بین آذربایجان و گیلان و مازندران است به شرط اینکه راه میانه خلخال و قومن تکمیل بشود که امر حیاتی دارد. در نتیجه ترافیک از راه آذربایجان به و گیلان و مازندران نزدیک‌تر از راه قزوین و رشت به گیلان و مازندران می‌شود.

از نظر کشاورزی و دامداری منطقه حاصلخیز خاصه با داشتن رودخانه قزل‌اوزن و دو رودخانه دیگر که اگر سدی ایجاد بشود می‌توان گفت یک گیلان زمین کوچک در آن منطقه ایجاد می‌شود و به خاطر همین استعداد یک کارخانه قند در آنجا در زمان طاغوت تأسیس ولی چون یکی از سردمداران مالکین و شاهزادگان طاغوت بود که از مالکین میانه محسوب بود نگذاشتند این کارخانه در میانه پیاده شود چون فرماندار طاغوت میانه از اهل لرستان و بروجرد بود همان کارخانه که به نام میانه بود در بروجرد نصب و مورد استفاده قرار گرفته است.

از نظر معادن بسیار غنی، کارخانه سیمان، نمک معدنی طبیعی یا گچ و سایر ضروریاتی که از نظر لوازم زندگی است بسیار غنی است. اگر کارخانه‌ای در آنجا ایجاد شود هم از مهاجرت کارگرانی که به تهران و مراکز دیگر سرازیر می‌شوند جلوگیری می‌شود و هم از نظر اقتصاد مملکت مسلم قسمت اعظم مملکت را تأمین خواهد نمود. احتیاجات ضروری این شهر و توابع احتیاج به راه‌های فرعی مخصوصاً مابین میانه و یک بخش مهمی به نام کاغذکنان دارند ولی متأسفانه در زمستان در اثر نبودن راه و ارتباط نمی‌توانند به شهر بیایند و اکثر مریض‌ها در راه با درد قوت می‌کنند. پلی مابین همین بخش شصت هزار نفری ایجاد شده که قسمت اعظمش تمام شده و احتیاج به تکمیل دارد. امیدواریم ان‌شاءالله برای این پل و هم برای بخش شهرستان میانه و توابع از نظر راهسازی، بهداشتی، دبستان، کشاورزی توجهی بشود ان‌شاءالله اولیای امور و مسؤولین امر به تمام خواسته‌های نمایندگان محترم از نظر منطقه توجهی بفرمایند. این منطقه هم جزو توجه‌شدگان ان‌شاءالله در آتیه خواهد بود.

عملکرد سیاسی

حججی در مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، ۲۸ مرداد ۱۳۵۹ از نقش مردم میانه در پیروزی انقلاب اسلامی صحبت می‌کند:

ما در تظاهرات قبل از پیروزی انقلاب دو شهید داشتیم به اضافه مجروحین بیشتر، دو سال است با کم و زیادش می‌گذرد و قاتلین شهدا هنوز هم آزادانه در ایران در منطقه گردش می‌کنند. نمی‌دانم تقصیرش به عهده دادگاه محلی و یا استان و کشور است. نقایضا می‌شود هر چه زودتر قاتلین به مجازات و کیفر برسند، فی‌تقلب الاحوال دنیا بداند که الناس معادن الذهب والفضة و این مجلس شورای اسلامی از آن معادن که حضرت مسیح: حواریون فرمود صبر کنید من برای شما گنجی می‌آورم دارد و دنیا بداند بداند که آمریکا و غرب و شرق این گنج و دینه و معادن را ندارد که ایران این امتیاز را در این مجلس شورا دارد. بنابراین بیابید و از این معادن و دفائن و خزائن بهترین و عالی‌ترین استفاده‌ها را از نظر عدل و منطق و دانش و بینش و کارگشایی بهره‌برداری بکنیم (مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، ۲۸ مرداد ۱۳۵۹: صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، جلسه سی‌وششم، ۴).

تعیین وزیر امور خارجه

دکتر هادی در مذاکرات جلسه علنی روز چهارشنبه سی‌ام مهر ۱۳۵۹ در مورد تعیین وزیر امور خارجه تأکید می‌کند این که نداشتن وزیر امور خارجه در این شرایط برای جمهوری اسلامی فاجعه است و ما اولاً باید حتماً وزیر امور خارجه داشته باشیم و وزیر امور خارجه باید فعال باشد. ثانیاً ما یک نامه‌ای به شورای عالی دفاع نوشته‌ایم و عده‌ای از نمایندگان هم امضا کرده‌ایم آنجا پیشنهاد کرده‌ایم که یک عده‌ای به عنوان نمایندگان جمهوری اسلامی ایران به کشورهای خارجی بروند و موضع جمهوری اسلامی ایران را آنجا معرفی کنند بروند بگویند که ما چه می‌خواهیم و این جنگ به ما تحمیل شده است چون الان عراق در تبلیغاتش دارد می‌گوید که ایران تجاوز کرده است (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز چهارشنبه سی‌ام مهر ماه ۱۳۵۹، جلسه شصت‌ویکم، ۸).

حججی به اعتراض دکتر هادی معترض می‌شود و می‌گوید انسان باید بداند که چه می‌گوید و آنچه به او گفته می‌شود، استناد کردند، پس اگر توهین شد باید رفع توهین شود. چون ایشان گفتند، ما عرضه نداریم و بی‌عرضه هستیم، این یک توهین به شما نمایندگان می‌باشد که بنده هم از جمله نمایندگان می‌باشم. آقای رفسنجانی یا شما جواب ایشان را بدهید و با اینکه اجازه بدهید بنده جواب بدهم. ما عرضه داشتیم که آمریکا را از ایران بیرون کردیم و عرضه هم داریم که در برابر شرق و غرب بایستیم و بجنگیم و ضمناً اگر این حرف را غیر از آقای دکتر هادی کس دیگری گفته حتماً او را «هو» می‌کردیم ولی متأسفانه جواب داده نشده بود (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز چهارشنبه سی‌ام مهر ماه ۱۳۵۹، جلسه شصت‌ویکم، ۹) رئیس جلسه هم از تذکر آقای حججی دفاع می‌کند که ما عرضه داشتیم که آمریکا را بیرون کردیم از این کشور و عرضه هم داریم که سیاست خارجی را در آینده ان شاء الله اداره کنیم. تذکر آقای یزدی هم این است که ما از اول به همه مستضعفین جهان پیشنهاد کردیم که بیابند و از اینجا برای نجات خودشان استفاده کنند (همان).

عملکرد سیاسی

حججی در جلسه علنی روز سه‌شنبه سیزدهم آبان ماه ۱۳۵۹، جلسه شصت‌وپنج پیشنهادی می‌دهد از نظر قانون اساسی یعنی طبق اصل هفتادوپنج قانون اساسی سه نفر نماینده باید در رادیو و تلویزیون باشند برای اینکه با بودن سه نفر رئیس و سرپرست علی‌الحال اختلاف سلیقه در اجرای برنامه و مدیریت آن خواهی نخواهی پیش خواهد آمد اگر جسارتی نباشد در شورای دفاع اگر امشب عنایتی شده است در شورای دفاع این معنا مشاهده می‌شود. رئیس مجلس آقای هاشمی رفسنجانی می‌گوید آقای حججی پیشنهاد شما مورد

توجه قرار گرفته چون که مدیر عامل تعیین می‌شود و مدیر عامل می‌شود رئیس و همه کاره اداره اگر نظرتان با بودن مدیر عامل می‌دانید تأمین شده است دیگر بحث نکنید (صورت مشروح مذاکرات، ۱۳۵۹: جلسه علنی روز سه‌شنبه سیزدهم آبان ماه ۱۳۵۹، جلسه شصت و پنج، ۱۱).

حججی می‌گوید که موافق هستم که رئیس محاسبات و دادستان و کیمسیون مجلس برای اینکه مجلس متعدد تشکیل ندهند با کمال تفاهم در یک نشست افرادی که دارای همان ویژگی‌هایی هستند یعنی از نظر امین، متدین و شایستگی بهتر این است در یک نشستی با کمال تفاهم بنشینند و افراد را انتخاب بکنند (معرفی نمایندگان مجلس شورای اسلامی - دوره سوم، ۱۳۶۸: ۳۲).

اخطار حججی در مجلس در مورد عملکرد نمایندگان و اختلاف با رئیس مجلس می‌گوید:

ما قانون اساسی را متذکر می‌شدیم چون ما حق داریم، اگر در یک شهری، خدای نکرده به رهبری اهانتی بشود ما حق نداریم دفاع کنیم؟ اصل هفتاد و چهارم هر نماینده در برابر تمام ملت مسوؤل است و حق دارد در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهار نظر نماید. ثانیاً اصل هفتاد و ششم مجلس شورای ملی حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد. ثالثاً اصل هشتاد و ششم نمایندگان مجلس در مقام ایفای وظایف نمایندگی در اظهار نظر ورای خود کاملاً آزادند بنابراین چرا اجازه نمی‌دهید از حق خودمان دفاع کنیم. وقتی که ما می‌بینیم در اصفهان، در مشهد یا در شهرهای دیگر تشنجی فراهم می‌کنند باید توضیح بدهیم. (صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی ۱۳۵۹، جلسه هشتاد و چهار، ۲۷).

نتیجه‌گیری

پارلمان در ایران همواره به عنوان يك نهاد مهم قادر به تأثیرگذاری بر سیاست داخلی و خارجی کشور بوده است. نقش آفرینی مجالس قانونگذاری ایران در دو مقطع پیش و پس از انقلاب اسلامی قابل ارزیابی بود. اگرچه ادوار نخستین مجلس در ایران هم از جانب حکومت داخلی و هم از طرف قدرت‌های بزرگ خارجی تحت فشار قرار داشتند، با این وجود نمایندگان مجلس ایران در طول این سال‌ها برخی تصمیمات مهم و تأثیرگذاری را در عرصه روابط خارجی اتخاذ نمودند. بعد از رفراندوم دوازدهم فروردین ۱۳۵۸ و موافقت اکثر مردم با استقرار جمهوری اسلامی، قدم بعد تشکیل مجلسی بود شامل نخبگان انقلابی برای تدوین نمودن قانون اساسی. متن قانون اساسی مصوب سال ۱۳۵۸ همچنان نام مجلس، شورای ملی بود. در جریان بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ نام آن به مجلس شورای اسلامی تغییر یافت. در قانون اساسی جدید، مجلس شورای اسلامی، که از نمایندگان مردم سراسر ایران با رأی مستقیم و مخفی باید تشکیل می‌شد، مظهر قدرت و حاکمیت مردم محسوب می‌شد. بافت سیاسی و اجتماعی نمایندگان مجلس شورای اسلامی عامل تأثیرگذار بر تصمیم‌گیری و عملکرد آنها است. اگر آرایش سیاسی مجلس با دولت همسو باشد عملکرد نظارتی نمایندگان کاهش می‌یابد و اگر بافت سیاسی مجلس و دولت متفاوت باشد عملکرد نظارتی نمایندگان در ابعاد مختلف چون تعداد سئوال، استیضاح و تحقیق افزایش می‌یابد.

عملکرد نمایندگان زائیده ساختار نظام سیاسی است و سن، جنسیت، سابقه شغلی و تحصیلات، رشته، حوزه انتخابیه بر عملکردشان در مجلس تأثیرگذار است. نمایندگان با سن بالاتر نقش پررنگ‌تری ایفا می‌کنند. ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی نمایندگان نقش مهمی بر عملکرد آنها دارد. نمایندگان با شخصیت استوار و متدین و اخلاق‌مدار منافع مردم شهر و کشور را در نظر می‌گیرند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نمایندگان مجلس شورای اسلامی در حوزه سیاست داخلی و حمایت از انقلاب اسلامی فعالیت‌هایی انجام

دادند. نمایندگان میانه پس از انقلاب روحانی و معمم و سن بالاتری داشته و با توجه به پایگاه اجتماعی و شغلی که داشته‌اند در مجالس شورای اسلامی هم تأثیرگذار بودند. با توجه به مشروح مذاکرات مجلس پس از انقلاب روشن می‌شود که این نمایندگان با سخنرانی‌هایی که در مجلس انجام داده‌اند بر تقویت و تثبیت نظام جمهوری اسلامی و حمایت از امام‌خمينی در تصویب لوایح در مجالس شورای اسلامی هم نقش‌آفرینی کرده‌اند.

بیانات آقای سید سجاد حججی در دوره اول مجلس شورای اسلامی از مشکلات میانه و از پتانسیل شهر از نظر معادن بسیار غنی، کارخانه سیمان، نمک معدنی طبیعی یا گچ و سایر ضروریاتی که از نظر لوازم زندگی است بسیار غنی است. به طوری که اگر کارخانه‌ای در آنجا ایجاد شود هم از مهاجرت کارگرانی که به تهران و مراکز دیگر سرازیر می‌شوند جلوگیری می‌شود و هم از نظر اقتصاد مملکت مسلم قسمت اعظم مملکت را تأمین خواهد نمود. احتیاجات ضروری این شهر و توابع احتیاج به راه‌های فرعی مخصوصاً مابین میانه و یک بخش مهمی به نام کاغذکنان دارند ولی متأسفانه در زمستان در اثر نبودن راه و ارتباط نمی‌توانند به شهر بیایند و اکثر مریض‌ها در راه با درد قوت می‌کنند. از نظر کشاورزی و دامداری منطقه حاصلخیز خاصه با داشتن رودخانه قزل‌اوزن و دو رودخانه دیگر که اگر سدی ایجاد بشود می‌توان گفت یک گیلان زمین کوچک در آن منطقه ایجاد می‌شود و به خاطر همین استعداد یک کارخانه قند در تأسیس ولی چون یکی از سردمداران مالکین و شاهزادگان رژیم قبل و از مالکین میانه محسوب بود نگذاشتند.

کتاب‌نامه

- اباذری، عبدالرحیم (۱۳۸۱)، انقلاب اسلامی در شهرستان میانه، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- حججی، سجاد (۱۳۸۲)، خاطرات حجت‌الاسلام والمسلمین، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- شجیعی، زهرا (۱۳۴۴)، نمایندگان مجلس شورای ملی در بیست و یک دوره قانون‌گذاری، مطالعه از نظر جامعه‌شناسی سیاسی، تهران، دانشگاه تهران.
- مرواریدی، یونس (۱۳۷۷)، از مشروطه تا جمهوری نگاهی به ادوار مجالس قانون‌گذاری در دوران مشروطیت، تهران، نشر اوحدی، جلد‌های اول و دوم.
- نایی، محمدصادق (۱۳۸۴)، میانه: پیرامون جغرافیا، تاریخ، آثار باستانی، اطلاعات آبادی‌ها، مردم‌شناسی، مشاهیر، اقتصاد، آموزش، فرهنگ و ادب شهرستان میانه، تهران، جهان جام‌جم.
- نایی، محمدصادق (۱۳۹۵)، تاریخ و جغرافیای میانه، تبریز، اختر.
- نایی، محمدصادق (۱۳۹۷)، دانشنامه آبادی‌های میانه، تبریز، اختر.

مقالات

بابایی، حبیب (۱۳۹۲)، شکایات روستاییان آذربایجان به مجلس بیست و یکم شورای ملی (۱۳۴۶-۱۳۴۲ ه.ش)، اسناد بهارستان، دوره جدید، بهار، شماره اول.

برادران شکوهی، سیروس (۱۳۸۲)، اعزام نمایندگان دوره اول تبریز به مجلس شورای ملی، جغرافیا و برنامه‌ریزی، تابستان، شماره ۱۲، ۵۱-۹۰.

عاقلی، باقر (۱۳۸۵)، تاریخچه مجلس شورای ملی، گنجینه اسناد، تابستان، شماره ۶۲، سال هفتم، ۶۸-۷۴.

مذاکرات مجلس

معرفی نمایندگان مجلس شورای اسلامی - دوره سوم (۱۳۶۸)، تهران، اداره تبلیغات و انتشارات.

عملکرد نماینده شهر میانه سجاد حججی در مجلس با تکیه بر مذاکرات مجلس / مددی، قره‌داغی، صمدی‌وند و اسکندری‌نژاد

صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی (۱۳۵۹)، جلسه شصت و ششم، جلسه علنی، چهاردهم آبان‌ماه، روز چهارشنبه.
صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی (۱۳۵۹)، جلسه هفتاد و پنجم، دهم آذرماه، جلسه علنی روز دوشنبه.
صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی (۱۳۵۹)، جلسه هفتاد و ششم، یازدهم آذرماه، جلسه علنی، روز سه‌شنبه، ص ۱۳.
صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی (۱۳۵۹)، جلسه هفتاد و هفتم، دوازدهم آذرماه، مذاکرات جلسه علنی، روز چهارشنبه.
مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی (۲۸ مرداد ۱۳۵۹)، صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی، جلسه سی و ششم.
مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی (۱۳۵۹)، جلسه علنی روز چهارشنبه سی‌ام مهر ۱۳۵۹، جلسه شصت و یکم.
صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی (۱۳۵۹)، جلسه علنی روز سه‌شنبه سیزدهم آبان‌ماه، جلسه شصت و پنج.
صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی (۱۳۵۹)، جلسه علنی، جلسه هشتاد و چهار.

روزنامه‌ها

روزنامه کیهان ۱۳۵۷/۸/۱۸

روزنامه کیهان ۱۳۵۷/۰۹/۲۶

روزنامه کیهان ۱۳۵۷/۱۰/۲۱

روزنامه کیهان ۱۳۵۷/۱۰/۲۹

تحقیقات تاریخ ایران دوره اسلامی، سال سوم، شماره اول (پیاپی هفتم)، بهار ۱۴۰۵

